

Maria FILIPIAK

O DUCHU MUZYKI
Bibliografia wypowiedzi papieży
Jana Pawła II, Benedykta XVI i Franciszka
z lat 1978-2019

Wykaz skrótów

IGP – *Insegnamenti di Giovanni Paolo II* [Città del Vaticano]

- | | |
|----------------------------|-----------------------------|
| I (1978) ss. 477 | XIV (1991) t. 1, ss. 1983 |
| II (1979) [t. 1], ss. 1729 | XIV (1991) t. 2, ss. 1619 |
| II (1979) t. 2, ss. 157 | XV (1992) t. 1, ss. 2147 |
| III (1980) t. 1, ss. 1983 | XV (1992) t. 2, ss. 1119 |
| III (1980) t. 2, ss. 1869 | XVI (1993) t. 1, ss. 1855 |
| IV (1981) t. 1, ss. 1292 | XVI (1993) t. 2, ss. 1725 |
| IV (1981) t. 2, ss. 1313 | XVII (1994) t. 1, ss. 1367 |
| V (1982) t. 1, ss. 1376 | XVII (1994) t. 2, ss. 1281 |
| V (1982) t. 2, ss. 2497 | XVIII (1995) t. 1, ss. 2054 |
| V (1982) t. 3, ss. 1751 | XVIII (1995) t. 2, ss. 1589 |
| VI (1983) t. 1, ss. 1730 | XIX (1996) t. 1, ss. 1798 |
| VI (1983) t. 2, ss. 1496 | XIX (1996) t. 2, ss. 1206 |
| VII (1984) t. 1, ss. 2016 | XX (1997) t. 1, ss. 1799 |
| VII (1984) t. 2, ss. 1708 | XX (1997) t. 2, ss. 1230 |
| VIII (1985) t. 1, ss. 2081 | XXI (1998) t. 1, ss. 1669 |
| VIII (1985) t. 2, ss. 1683 | XXI (1998) t. 2, ss. 1483 |
| IX (1986) t. 1, ss. 2204 | XXII (1999) t. 1, ss. 1660 |
| IX (1986) t. 2, ss. 2242 | XXII (1999) t. 2, ss. 1396 |
| X (1987) t. 1, ss. 1482 | XXIII (2000) t. 1, ss. 1415 |
| X (1987) t. 2, ss. 2582 | XXIII (2000) t. 2, ss. 1463 |
| X (1987) t. 3, ss. 1812 | XXIV (2001) t. 1, ss. 1607 |
| XI (1988) t. 1, ss. 1073 | XXIV (2001) t. 2, ss. 1376 |
| XI (1988) t. 2, ss. 2625 | XXV (2002) t. 2, ss. 1130 |
| XI (1988) t. 3, ss. 1405 | XXV (2002) t. 1, ss. 1290 |
| XI (1988) t. 4, ss. 2317 | XXVI (2003) t. 1, ss. 1298 |
| XII (1989) t. 1, ss. 1945 | XXVI (2003) t. 2, ss. 1205 |
| XII (1989) t. 2, ss. 1783 | XXVII (2004) t. 1, ss. 1063 |
| XIII (1990) t. 1, ss. 1885 | XXVII (2004) t. 2, ss. 933 |
| XIII (1990) t. 2, ss. 1888 | XXVIII (2005), ss. 333 |

IB – *Insegnamenti di Benedetto XVI* [Città del Vaticano]

- | | |
|---------------------------|---------------------------|
| I (2005) ss. 1326 | V (2009) t. 2, ss. 980 |
| II (2006) t. 1, ss. 1008 | VI (2010) t. 1, ss. 1166 |
| II (2006) t. 2, ss. 1065 | VI (2010) t. 2, ss. 1390 |
| III (2007) t. 1, ss. 1405 | VII (2011) t. 1, ss. 1072 |
| III (2007) t. 2, ss. 1065 | VIII (2012) t. 1, ss. 960 |
| IV (2008) t. 2, ss. 1099 | VIII (2012) t. 2, ss. 952 |
| IV (2008) t. 1, ss. 1280 | IX (2013), ss. 336 |
| V (2009) t. 1, ss. 1439 | |

IF – *Insegnamenti di Francesco* [Città del Vaticano]

- I (2013) t. 1, ss. 592
 I (2013) t. 2, ss. 983
 II (2014) t. 1, ss. 938
 II (2014) t. 2, ss. 949

- NP I – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, I (1978), Poznań–Warszawa 1987, ss. 220
 NP II, 1 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, II (1979) t. 1, Poznań 1990, ss. 793
 NP II, 2 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, II (1979) t. 2, Poznań 1992, ss. 753
 NP III, 1 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, III (1980) t. 1, Poznań–Warszawa 1985, ss. 875
 NP III, 2 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, III (1980) t. 2, Poznań–Warszawa 1986, ss. 924
 NP IV, 1 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, IV (1981) t. 1, Poznań 1989, ss. 611
 NP IV, 2 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, IV (1981) t. 2, Poznań 1989, ss. 572
 NP V, 1 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, V (1982) t. 1, Poznań 1993, ss. 877
 NP V, 2 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, V (1982) t. 2, Poznań 1996, ss. 1004
 NP VI, 1 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, VI (1983) t. 1, Poznań 1998, ss. 852
 NP VI, 2 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, VI (1983) t. 2, Poznań 1999, ss. 686
 NP VII, 1 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, VII (1984) t. 1, Poznań 2001, ss. 924
 NP VII, 2 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, VII (1984) t. 2, Poznań 2002, ss. 827
 NP VIII, 1 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, VIII (1985) t. 1, Poznań 2003, ss. 1076
 NP VIII, 2 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, VIII (1985) t. 2, Poznań 2004, ss. 856
 NP IX – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, IX (1986) t. 1, Poznań 2005, ss. 999
 AP 2 – Anioł Pański z Papieżem Janem Pawłem II, Città del Vaticano 1986, ss. 479
 ORpol. – „L'Osservatore Romano” wydanie polskie 1980-

JAN PAWEŁ II

1978

1. *Zobowiązanie wobec prawdy, świętości i przyjaźni* (Przemówienie do członków Włoskiej Akcji Katolickiej, 30 XII), NP I, s. 207-210; toż: *Impegno per la verità, la santità e l'amicizia*, IGP I, s. 446-452.

1979

2. *Dzieło sztuki w swojej inspiracji jest religijne* (Przemówienie po koncercie Krzysztofa Pendereckiego, 9 II), NP II, 1, s. 145-146; toż: *L'opera d'arte è, nella sua ispirazione, religiosa*, IGP II, 1, s. 369-371.

3. „*Wyśpiewujcie zawsze radość!*” (Przemówienie do chóru dell'Antoniano, 14 V), NP II, 1, s. 485; toż: *Cantate sempre la gioia!*, IGP II, [1], s. 1119-1120.

4. *Piękno radości, piękno miłości* (Audicja generalna, 25 VII), NP II, 2, s. 40-42; toż: *La bellezza della gioia, la bellezza dell'amore*, IGP II, 2, s. 82-86.

5. *List do kardynała Volka* (Na 800-lecie śmierci św. Hildegardy, 8 IX), NP II, 2, s. 134-135; toż: *Lettera al Cardinale Volk*, IGP II, 2, s. 271-272.

6. *W miłości lśni piękno chrześcijaństwa* (Przemówienie do uczestników pielgrzymki Stowarzyszenia „Nasza Rodzina”, 24 IX), NP II, 2, s. 178-179; toż: *Nella carità rifugge la bellezza del cristianesimo*, IGP II, 2, s. 361-363.

7. *Pełne szacunku pozdrowienie dla wszystkich artystów kraju* (Przemówienie po koncercie wykonanym przez Chicago Symphony Orchestra, 5 X), NP II, 2, s. 323; toż: *Il rispettoso saluto a tutti gli artisti della terra*, IGP II, 2, s. 650.

1980

8. „*Piękno na to jest, by zachwycalo do pracy*” (Homilia podczas Mszy św. w Lisieux, 2 VI), NP III, 1, s. 738-741; toż: *In comunione con le sofferenze di Cristo santa Teresa ci ha rivelato la realtà del Vangelo*, IGP III, 1, s. 1658-1664.

9. *List do Kardynała Höffnera z Kolonii na Siódmy Międzynarodowy Kongres Muzyki Sakralnej* (27 VI), NP III, 1, s. 829-831; toż: *Lettera al Cardinale Höffner di Colonia per il settimo congresso internazionale di musica sacra*, IGP III, 1, s. 1875-1877.

10. *Muzyka sakralna – wyrazem chrześcijańskiego dziedzictwa kulturalnego* (Przemówienie do Stowarzyszenia Świętej Cecylii, 21 IX), NP III, 2, s. 366-369; toż: *La musica sacra espressione del patrimonio culturale cristiano*, IGP III, 2, s. 696-701.

1981

11. *Znaczenie muzyki kościelnej w służbie liturgii* (Przemówienie do Chóru Papieskiego, 18 IV), NP IV, 1, s. 462-463; toż: *Importanza della musica sacra nel servizio della liturgia*, IGP IV, 1, s. 964-966.

12. *Artysta jest pośrednikiem między Ewangelią i życiem* (Przemówienie do uczestników Włoskiego Krajowego Zjazdu Twórców Sztuki Sakralnej, 27 IV), NP IV, 1, s. 505-508; toż: *L'artista è mediatore tra il Vangelo e la vita*, IGP IV, 1, s. 1052-056.

13. *Zmartwychwstały jest wzorem ofiarnej miłości* (Przemówienie do orkiestry młodzieżowej ze Wspólnoty Europejskiej, 30 IV), NP IV, 1, s. 517-518; toż: *Il risorto è modello dell'amore che si sacrifica*, IGP IV, 1, s. 1079-1081.

14. *Odwieczna droga muzyki kościelnej* (Przemówienie po koncercie na cześć Ojca Świętego, 17 X), NP IV, 2, s. 188-189; toż: *Il cammino secolare della musica sacra*, IGP IV, 2, s. 449-450.

15. *Żeby Polacy mogli kształtować swoją przyszłość w oparciu o własną kulturę* (Przemówienie po koncercie Filharmonii z Zielonej Góry, 31 XII), NP IV, 2, s. 563-564; toż: *Concerto offerto al Papa da un'orchestra sinfonica polacca*, IGP IV, 2, s. 1278-1281.

1982

16. *Kościół potwierdza swoje poważanie dla kultury i sztuki* (Przemówienie do grupy „Przyjaciół Muzeów Watykańskich”, 29 IV), NP V, 1, s. 611-612; toż: *La Chiesa riafferma la sua stima per l'arte e la cultura*, IGP V, 1, s. 13591361.

17. *Coimbra to świętość i piękno, historia i życie* (Przemówienie powitalne, Coimbra, 15 V), NP V, 1, s. 735-: toż: *Coimbra è santità e bellezza, storia e vita*, IGP V, 2, s. 1686-1689.

18. *Koncert muzyki symfonicznej młodych artystów europejskich dla Papieża* (10 VIII), NP V, 2, s. 258-259; toż: *Giovani artisti europei offrono al Papa un concerto di musica sinfonica*, IGP V, 3, s. 202-203.

19. *Poszanowanie wolności oraz wartości duchowych w każdej kulturze* (Przemówienie do uczestników Międzynarodowej Konferencji Stowarzyszeń Autorów i Kompozytorów, 8 X), NP V, 2, s. 523-524; toż: *Rispetto della libertà: salvaguardia dei valori umani e spirituali di ogni cultura*, IGP V, 3, s. 738-740.

1983

20. *Świat kultury i sztuki jest powołany do budowania człowieka* (Przemówienie po koncercie w „La Scala”, 21 V), NP VI, 1, s. 623-626; toż: *Il mondo della cultura e dell'arte è chiamato a costruire l'uomo*, IGP VI, 1, s. 1321-1325.

21. *To misterium przekazuje prawdy wieczne* (Przemówienie do grupy artystów teatralnych Festiwalu w Salzburgu, 3 IX), NP VI, 2, s. 155-156; toż: *La sacra rappresentazione trasmette le verità eterne*, IGP VI, 2, s. 350-351.

22. *Spotykamy się ze sobą w pytaniu o człowieka* (Przemówienie podczas spotkania z przedstawicielami świata nauki i sztuki, 12 IX), NP VI, 2, s. 217-220; toż: *La natura e l'arte conducono al mistero di Dio*, IGP VI, 2, s. 491-497.

23. *Muzyka sakralna niech będzie prawdziwą sztuką* (Homilia podczas Mszy św. dla Stowarzyszenia św. Cecylii, 25 IX), NP VI, 2, s. 283-286; toż: *La musica sacra sia vera arte e ispiri devozione e raccoglimento*, IGP VI, 2, s. 640-644.

24. *Koncert orkiestry włoskiego radia na cześć Papieża* (Przemówienie po koncercie, 21 X), NP VI, 2, s. 377-378; toż: *Concerto della RAI in onore del Papa*, IGP VI, 2, s. 830-831.

1984

25. *Błogosławiony Fra Angelico – sztuka jako droga doskonałości* (Homilia podczas Mszy św. z okazji obchodów Roku Świętego obchodzonego przez artystów, 18 II), NP VII, 1, s. 194-198; toż: *L'Angelico proclamato patrono degli artisti*, IGP VII, 1, s. 429-436.

26. „*Akathistos*” (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 8 IV), NP VII, 1, s. 448-449; toż: „*Unione tra le Chiese per intercessione di Maria*”, IGP VII, 1, s. 962-964.

27. *Pieśń nad pieśniami* (Audycja generalna, 30 V), NP VII, 1, s. 713-716; toż: *Proseguimento della catechesi sul segno sacramentale del matrimonio*, IGP VII, 1, s. 1560-1568.

28. *Święta Cecylia świadkiem dla nowych pokoleń* (Homilia podczas Mszy św. w bazylice św. Cecylii in Trastevere, 22 XI), NP VII, 2, s. 633-635; toż: *Santa Cecilia testimone per le nuove generazioni*, IGP VII, 2, s. 1271-1275.

1985

29. *Religijny wymiar sztuki* (Homilia podczas Mszy św. dla artystów, Bruksela, 20 V), NP VIII, 1, s. 805-810; toż: *Un mondo senza arte difficilmente si può aprire alla fede e all'amore*, IGP VIII, 1, s. 1560-1569.

30. *Niech mowa sztuki będzie echem boskiego Logosu* (Przemówienie podczas spotkania ze światem sztuki i kultury, Wenecja, 16 VI), NP VIII, 1, s. 972-975; toż: *L'arte rivelatrice di trascendenza e palestra di più alta umanità*, IGP VIII, 1, s. 1876-1880.

31. *Muzyka, jako wyraz wolności i prawdziwej wspólnoty, pomaga przezwyciężyć dyskryminację i bariery* (List do mons. Domenica Bartolucciego, 6 VIII), NP VIII, 2, s. 96-98; toż: *La musica espressione di libertà e di vera comunione aiuta a superare discriminazioni e barriere*, IGP VIII, 2, s. 209-212.

32. *Natchnienie i zgorszenie* (Homilia podczas Mszy św. dla kongresu „Scholae cantorum”, 29 IX), NP VIII, s. 406-409; toż: *La sacra musica deve esprimere la verità del mistero di Cristo*, IGP VIII, 2, s. 794-801.

33. *Świętość* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 1 XI), NP VIII, 2, s. 602; toż: *Nella santità la base dell'autentico rinnovamento*, IGP VIII, 2, s. 1163-1164.

34. *Doceniać dawną spuściznę muzyczną, tworząc nowe formy zdolne wyrazić sacrum* (Przemówienie podczas inauguracji nowej siedziby Instytutu Muzyki Sakralnej, 21 XI), NP VIII, 2, s. 691-693; toż: *Valorizzare l'antico patrimonio musicale con forme nuove capaci di esprimere il sacro*, IGP VIII, 2, s. 1340-1343.

1986

35. *Zespół artystyczny radzieckiej Akademii im. Piatnickiego u Papieża* (30 I), NP IX, 1, s. 112; toż: *Udienza al Coro folcloristico dell'Accademia di Stato sovietica*, IGP IX, 1, s. 227.

36. *Talent jest darem Bożym* (Przemówienie do Katolickiego Związku Artystów Włoskich, 1 III), NP IX, 1, s. 285-287; toż: *Il talento dell'arte è dono di Dio*, IGP IX, 1, s. 565-568.

37. *Muzyka wezwaniem do rozważania piękna* (Przemówienie do zespołu filharmonii z Cannobio, 17 V), NP IX, 1, s. 736-737; toż: *Arte musicale: un appello a meditare la bellezza*, IGP IX, 1, s. 1455-1456.

38. *Muzyka: wyrazem wspólnoty między narodami i kulturami* (Przemówienie do artystów, Genua, 19 VI), NP IX, 1, s. 921-922; toż: *La musica: strumento di comunione tra i popoli e le culture*, IGP IX, 1, s. 1857-1859.

39. *Miłujcie prawdę, miłość, wolność i piękno* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 26 X), AP3, s. 139-145; toż: *Giovani: a salvarvi sarà la lotta coraggiosa contro la logica spietata dell'accaparramento*, IGP IX, 2, s. 1215-1222.

1987

40. *Muzyka łączy ludzi i uszlachetnia* (Audiencja dla Akademickiego chóru z Zagrzebia, 17 I), ORpol. 8(1987) nr 1, s. 4; toż: *La musica avvicina gli uomini ai valori dello spirito*, IGP X, 1, s. 127-128.

41. *Powszechnie kapłaństwo* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 8 III), ORpol. 8(1987) nr 3, s. 13; toż: *L'armonia tra sacerdozio comune e sacerdozio ministeriale fattore indispensabile del genuino progresso pastorale* IGP X, 1, s. 541-545.

42. *Trzeba, abyście trwali i pomagali trwać innym* (Przemówienie podczas spotkania ze światem kultury i sztuki, Kościół św. Krzyża, Warszawa, 13 VI), ORpol. 8(1987) nr 5 bis, s. 15-16; toż: *Dalla cultura e dall'etica scaturiscono un'economia ed un lavoro degni dell'uomo*, IGP X, 2, s. 2214-2220.

43. *Chwała Tobie, Panie, za święty Kościół zbudowany na fundamencie Apostołów* (Homilia w uroczystość świętych Piotra i Pawła, 29 VI), ORpol. 8(1987) nr 7, s. 32; toż: „*Beato te, Simon Pietro... tu sei Pietro-pietra*”. „*Beato te Saulo... tu sei Paolo strumento eletto*”, IGP X, 2, s. 2372-2376.

44. „*Vi affido la responsabilità di contribuire alla dignità e allo splendore del culto divino*” [Powierzam wam odpowiedzialność za wkład do godności i chwały kultu Bożego] (Przemówienie do uczestników Międzynarodowego Kongresu Pueri Cantores, 31 XII), IGP X, 3, s. 1665-1669.

1988

45. *Maryja natchnieniem muzyki* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 1 I), ORpol. 9(1988) nr 1, s. 19-20; toż: *Dal mattino della vita fino al tramonto si levi nel canto l'invocazione a Maria*, IGP XI, 1, s. 9-10.

46. *Akatyst w łączności z Kościołami Wschodu i Zachodu* (Homilia podczas Mszy św., 25 III), ORpol. 9(1988) nr 3-4, s. 16-17; toż: „*Questo poderoso e dolcissimo inno Akáthistos sia la profezia di una umanità nuova*”, IGP XI, 1, s. 752-757.

47. *Ażeby ziemia nie zamieniła się w pustynię* (Przemówienie podczas spotkania z przedstawicielami świata nauki i sztuki, 26 VI), ORpol. 9(1988) nr 8, s. 22; toż: *Non si può ridurre la terra ad un deserto! Il bene e l'amore salveranno il mondo*, IGP XI, 2, s. 2201-2207.

48. *Muzyka jest wyrazem Bożego piękna* (Przemówienie po koncercie symfonicznym, 3 XII), ORpol. 9(1988) nr 12, s. 3; toż: *L'arte della musica: espressione di Dio*, IGP XI, 4, s. 1722-1723.

49. *La musica, più delle altre arti, ci parla di cose sante e divine* [Muzyka bardziej niż inne dziedziny sztuki mówi o sprawach świętych i Bożych] (Przemówienie do chóru „Harmonici Cantores”, 23 XII), IGP XI, 4, s. 1920-1921.

50. Encyklika *Christifideles laici* [...] (30 XII), ORpol. 9(1988) nr 12, s. 9-24; toż: Lettera Enciclica *Christifideles Laici*, IGP XI, 4, s. 1967-2175.

1989

51. *Bóg został w nich otoczony chwałą* (Homilia podczas Mszy św. beatyfikacyjnej, 23 IV), ORpol. 10(1989) nr 4, s. 15-16; toż: *Cinque Religiosi proclamati Beati in Piazza San Pietro*, IGP XII, 1, s. 899-905.

52. *Komunia, dążenie do świętości, kompetencja* (Przemówienie do kapłanów, zakonników, zakonnic i seminarzystów, Antananarivo, Madagaskar, 30 IV), ORpol. 10(1989) nr 4, s. 19-20; toż: *Spirito di comunione, vita spirituale e solida formazione cardini di una luminosa testimonianza delle anime consacrate*, IGP XII, 1, s. 1021-1029.

53. „*Benedico la vostra Patria, l'Estonia tanto fedele agli ideali cristiani*” [Błogosławię waszą ojczyznę, Estonię, tak wierną ideałom chrześcijańskim] (Pozdrowienie chóru Hortus Musicus Tallin, 20 V), IGP XII, 1, s. 1285.

54. *Occorre lavorare insieme per rendere stabile e forte il minacciato dono della pace* [Trzeba wspólnie pracować, aby uczynić stałym i silnym zagrożony dar pokoju] (Przemówienie do młodzieżowej orkiestry z Lanciano, 17 VIII), IGP XII, 2, s. 262-264.

55. *L'anelito dell'uomo verso la risurrezione* [Gorące pragnienie zmartwychwstania] (Przemówienie na zakończenie koncertu symfonicznego przygotowanego przez RAI, 11 XI), IGP XII, 2, s. 1217-1218.

1990

56. *Wobec dzieła genialnego artysty* (Przemówienie do uczestników międzynarodowego sympozjum „Michał Anioł i Kaplica Sykstyńska”, 31 III), ORpol. 11(1990) nr 2-3, s. 16; toż: *Nell'arte del Buonarroti il dramma e la rinascita spirituale di un'epoca*, IGP XIII, 1, s. 795-797.

57. *Il linguaggio universale dell'arte promuove l'unità e la pace tra i popoli* [Uniwersalny język sztuki promuje jedność i pokój wśród ludów] (Przemówienie do przedstawicieli telewizji japońskiej, 6 IV), IGP XIII, 1, s. 841-846.

58. *Una riflessione sulla „passione dell'uomo” nel secolo XX* [Refleksja na temat „pasji człowieka” w XX wieku] (Przemówienie na zakończenie koncertu przygotowanego przez Accademia Musicale Ottorino Respighi, 26 VII), IGP XIII, 2, s. 163-164.

59. *Il messaggio musicale che portate nel mondo aiuti a sviluppare sentimenti di solidarietà* [Przesłanie muzyki, które niesiecie w świat, pomaga rozwijać uczucia solidarności] (Przemówienie do członków Associazione „Amici della Musica” di Lanciano, 16 VIII), IGP XIII, 2, s. 280-282.

60. „*Diventi questa manifestazione un messaggio di pace per tutti*” [Niech ten występ stanie się przesłaniem pokoju dla wszystkich] (Podziękowanie za koncert symfoniczny przygotowany przez RAI, 27 X), IGP XIII, 2, s. 952-953.

1991

61. „*Wszystkie narody, chwalcie Pana*” (Przemówienie na zakończenie Tygodnia Modlitw o Jedność Chrześcijan, 25 I), ORpol. 12(1991) nr 2-3, s. 36-38; toż: *Ritrovare la completa unità tra tutti i battezzati perché l'Europa continui a vivere della sua eredità cristiana*, IGP XIV, 1, s. 191-196.

62. *Jak być narodem zmartwychwstałym?* (Przemówienie do przedstawicieli świata kultury, Warszawa, 8 VI), ORpol. 12(1991) nr 6, s. 28-30; toż: *La Polonia sente l'imperativo della risurrezione*, IGP XIV, 1, s. 1607-1614.

63. *I giovani testimoni di pace anche attraverso la musica* [Młodzi świadkami pokoju także przez muzykę] (Przemówienie do muzyków orkiestry symfonicznej Jeunes de la Méditerranée, 7 VIII), IGP XIV, 2, s. 195-196.

64. *Kościół spogląda z wielkim szacunkiem na twórców i krzewicieli kultury* (Przemówienie do przedstawicieli świata nauki i kultury, 17 VIII), ORpol. 12(1991) nr 8-9, s. 9-11; toż: *Non privare i giovani del diritto ad una educazione comprensiva degli elementi fondamentali della fede*, IGP XIV, 2, s. 314-321.

65. *Dio si rivela alla vostra anima attraverso i valori dell'arte* [Bóg objawia się waszej duszy poprzez wartości sztuki] (Przemówienie po koncercie Rosyjskiej Orkiestry Narodowej, 31 X), IGP XIV, 2, s. 1048-1049.

66. *L'emozione estetica e religiosa ci faciliti il cammino verso l'assoluto* [Uczucia estetyczne i religijne ułatwiają drogę w stronę Absolutu] (Wykonanie *Requiem* Mozarta z okazji dwóchsetlecia jego śmierci, 5 XII), IGP XIV, 2, s. 1316-1317.

1992

67. *Kościół tajemnicą komunii w świętości* (Audiecja generalna, 12 II), ORpol. 13(1992) nr 5, s. 41-42; toż: *La Chiesa: Mistero di comunione nella santità*, IGP XV, 1, s. 281-288.

68. *Dalla musica un messaggio di pace e di fratellanza mondiale* [Płynące z muzyki przesłanie pokoju i światowego braterstwa] (Przemówienie do przedstawicieli „Orfeo Català”, 16 III), IGP XV, 1, s. 612-613.

69. *La vostra musica sia sempre spunto di elevazione spirituale* [Wasza muzyka niech będzie zawsze okazją do duchowego zbudowania] (Przemówienie do chóru „Puccini”, 4 IV), IGP XV, 1, s. 1041.

70. *Tylko Chrystus zaspokaja nasze pragnienie prawdy, piękna i szczęścia* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 12 IV), ORpol. 13(1992) nr 6, s. 7; toż: *A Denver, nel Colorado, l'VIII Giornata Mondiale della Gioventù*, IGP XV, 1, s. 1097-1100.

1993

71. *Autentyczna wiara jest źródłem zrozumienia i harmonii* (Przemówienie podczas spotkania z delegacją muzułmanów, 10 I), ORpol. 14(1993) nr 3, s. 11; toż: *Non ci sarà vera pace finché tutti i credenti non rifiuteranno uniti le politiche basate sull'odio e sulla discriminazione*, IGP XVI, 1, s. 44-46.

72. *Dalla musica una testimonianza di pace per un'Europa più unita e più solidale* [Z muzyki płynie świadectwo pokoju dla bardziej zjednoczonej i bardziej solidarnej Europy] (Przemówienie do młodych muzyków na zakończenie koncertu przygotowanego przez Accademia Musicale Ottorino Respighi, 1 VIII), IGP XVI, 2, s. 127-128.

73. *„La promozione di una cultura autenticamente europea è impresa urgente e necessaria per il nostro tempo”* [Promocja kultury autentycznie europejskiej jest pilnym i koniecznym zadaniem dla naszych czasów] (Przemówienie po koncercie, Castel Gandolfo, 26 VIII), IGP XVI, 2, s. 569-570.

74. *W służbie uświęcania i miłości* (Przemówienie na zakończenie koncertu, 16 X), ORpol. 14(1993) nr 12, s. 47; toż: *„Pregate Dio affinché mi sia concessa la forza necessaria per consumare me stesso al servizio della Chiesa”*, IGP XVI, 2, s. 1032-1034.

75. *Siate veri messaggeri di armonia e di pace* [Jesteście prawdziwymi posłaniami harmonii i pokoju] (Przemówienie do uczestników XXVI Kongresu Międzynarodowego Pueri Cantores, 31 XII), IGP XVI, 2, s. 1579-1582.

1994

76. *Pieśnią wielbią Boga* (Przemówienie podczas spotkania z polską grupą „Pueri Cantores”, 1 I), ORpol. 15(1994) nr 3, s. 53.

77. *Lettera per il IV centenario della morte di Giovanni Pierluigi Palestrina* [List z okazji 400-lecia śmierci Giovanniego Pierluigiego Palestriny] (2 II), IGP XVII, 1, s. 243-246.

78. *Sztuka na usługach wiary* (Przemówienie do uczestników plenarnego zgromadzenia Papieskiej Rady do Spraw Środków Społecznego Przekazu, 4 III), ORpol. 15(1994) nr 5, s. 15-16; toż: *I „Media” devono essere i nostri occhi aperti sulle sofferenze e sulle aspirazioni dell'intera umanità*, IGP XVII, 1, s. 599-602.

79. *Miłość natchnieniem kultury chrześcijańskiej* (Przemówienie do uczestników plenarnego posiedzenia Papieskiej Rady do Spraw Kultury, 18 III), ORpol. 15(1994) nr 5, s. 22-24; toż: *In un mondo bisognoso di unità e di amore, la fede apre nuovi orizzonti al genio creativo dell'uomo*, IGP XVII, 1, s. 739-744.

80. *Kaplica Sykstyńska mówi o wielkości Boga* (Przemówienie podczas odsłonięcia odrestaurowanego „Sądu Ostatecznego” Michała Anioła, 8 IV), ORpol. 15(1994) nr 5, s. 32-34. toż: *La Cappella Sistina esprime la speranza di un mondo trasfigurato*, IGP XVII, 1, s. 899-909.

81. *La ricerca di una maggiore armonia fra i popoli deve poggiare sulla comune radice spirituale e culturale* [Poszukiwanie większej harmonii między narodami musi opierać się na wspólnych korzeniach duchowych i kulturowych] (Przemówienie do członków Accademia Musicale Ottorino Respighi, 3 VII), IGP XVII, 2, s. 86-87.

1995

82. *Sztuka, która przemawia* (Przemówienie na zakończenie koncertu Orkiestry Filharmonii Krakowskiej, 30 VII), ORpol. 16(1995) nr 10, s. 56-57; toż: *L'incontro di due grandi tradizioni musicali*, IGP XVIII, 2, s. 150-152.

1996

83. *Dar dla człowieka* (Przemówienie po koncercie w Auli Pawła VI, 31 X), ORpol. 18(1997) nr 1, s. 21-22; toż: *La mia gratitudine alle persone che ho incontrato sulla mia strada e mi hanno aiutato nel cammino percorso in tutti questi anni*, IGP XIX, 2, s. 623-624.

84. *Maryja w „Magnificat” wielbi wielkie dzieła Boże* (Audiencja generalna, 6 XI), ORpol. 18(1997) nr 1, s. 43; toż: *Nel „Magnificat” Maria celebra l’opera mirabile di Dio*, IGP XIX, 2, s. 639-645.

85. *Piękno kształtem miłości* (Medytacja na placu Hiszpańskim, 8 XII), ORpol. 18(1997) nr 2, s. 11-12; toż: *„Veniamo qui per trovare la fonte dello stupore, avvinti dalla bellezza spirituale di Maria”*, IGP XIX, 2, s. 946-948.

86. *Śpiewajmy kolędy* (Spotkanie z Polakami w Auli Pawła VI, 25 XII), ORpol. 18(1997) nr 2, s. 19-20.

1997

87. *Śpiewaliśmy razem „Te Deum laudamus”* (Audiencja generalna, 18 VI), ORpol. 18(1997) nr 7, s. 73-74; toż: *I grandi motivi della visita pastorale in Polonia*, IGP XX, 1, s. 1526-1537.

88. *Sztuka i kultura w służbie ewangelizacji* (Przesłanie do uczestników II Zgromadzenia Plenarnego Papieskiej Komisji ds. Kościelnych Dóbr Kultury, 25 IX), ORpol. 18(1997) nr 12, s. 4-5; toż: *I beni culturali possono aiutare l’anima nella ricerca delle cose divine e costituire pagine interessanti di catechesi e di ascesi*, IGP XX, 2, s. 390-394.

89. *Chrystus jedyną drogą człowieka* (Przemówienie do młodzieży, Bolonia, 27 IX), ORpol. 18(1997) nr 11, s. 17-18; toż: *Sulla strada della musica vi viene incontro Gesù: cercatelo senza stancarvi, accoglietelo senza riserve, amatelo senza soste*, IGP XX, 2, s. 417-420.

90. *Rola kina w kształtowaniu osobowości człowieka* (Przemówienie do uczestników sympozjum „Kino nośnikiem wartości duchowych i kulturowych”, 1 XII), ORpol. 19(1998) nr 3, s. 53-54; toż: *Il cinema, ben usato, può contribuire alla crescita di un vero umanesimo*, IGP XX, 2, s. 904-907.

91. *Ai Promotori e agli Artisti del quinto concerto „Natale in Vaticano”* [Przemówienie do organizatorów i artystów piątego koncertu „Boże Narodzenie w Watykanie”] (18 XII), IGP XX, 2, s. 1052.

1998

92. *L’armonia della musica è invito a contemplare l’eterna bellezza di Dio* [Harmonia muzyki jest zaproszeniem do kontemplacji odwiecznego piękna Boga] (Przemówienie na zakończenie koncertu zorganizowanego przez Academia Musicae pro Mundo Uno di Roma, 2 VIII), IGP XXI, 2, s. 111-112.

1999

93. *Wzniosła tajemnica Eucharystii* (Homilia podczas Mszy św. Wieczery Pańskiej, 1 IV), ORpol. 20(1999) nr 5-6, s. 19-20; toż: „*Dinanzi al sublime mistero eucaristico cessino le parole e rimanga l'adorazione*”, IGP XXII, 1, s. 678-680.

94. *List Ojca Świętego Jana Pawła II do artystów* (4 IV), ORpol. 20(1999) nr 5-6, s. 4-11; toż: *Lettera agli artisti*, IGP XXII, 1, s. 704-722.

2000

95. *Piękno waszym powołaniem otrzymanym od Boga* (Przemówienie z okazji Jubileuszu Artystów, 18 II), ORpol. 21(2000) nr 4, s. 28-29; toż: „*La conversione del cuore è opera d'arte comune dello Spirito e della nostra libertà*”, IGP XXIII, 1, s. 208-212.

96. *Eucharystia najwyższą ziemską celebracją „chwały”* (Audienca generalna, 27 IX), ORpol. 22(2001) nr 1, s. 43-44; toż: *L'Eucaristia suprema celebrazione terrena della „gloria”*, IGP XXIII, 2, s. 477-486.

97. *Nieście świata Chrystusowy pokój i radość* (Homilia na zakończenie Jubileuszu Świata Teatru, Kina, Telewizji i Muzyki, 17 XII), ORpol. 22(2001) nr 2, s. 47-48; toż: *Siate sempre modelli positivi e coerenti*, IGP XXIII, 2, s. 1166-1170.

2001

98. „*Il criterio che deve ispirare ogni composizione ed esecuzione di canti e di musica sacra è quello di una bellezza che inviti alla preghiera*” [Kryterium, które zawsze powinno inspirować tworzenie i wykonywanie pieśni sakralnych i muzyki sakralnej, jest piękno zapraszające do modlitwy] (Przemówienie do profesorów i studentów 19 I), IGP XXIV, 1, s. 193-196.

99. „*Durante il Grande Giubileo, il canto gregoriano, la polifonia, gli inni popolari hanno offerto un contributo magnifico all'unità dei cuori nella fede e nell'amore*” [Śpiew gregoriański, polifonia, znane hymny we wspólny sposób przyczyniły się do jedności serc w wierze i miłości podczas Wielkiego Jubileuszu] (Przemówienie do uczestników Międzynarodowego Kongresu Muzyki Sakralnej zorganizowanego przez Papieską Radę Kultury, 27 I), IGP XXIV, 1, s. 237-241.

100. *Z poezji Norwida emanuje światło* (Audienca dla przedstawicieli Instytutu Dziedzictwa Narodowego, 1 VII), ORpol. 22(2001) nr 9, s. 54-56; toż: *Durante l'occupazione nazista e nel periodo comunista i pensieri di Norwid sostenevano la nostra speranza posta in Dio e ci aiutavano a perseverare alla Verità*, IGP XXIV, 2, s. 4-9.

101. *Pieśń Jr 31,10-14 – Bóg wyzwala i gromadzi swój lud w radości* (Audienca generalna, 10 X), ORpol. 23(2002) nr 3, s. 50-51; toż: *Cantico di Geremia 31,10-14: Dio libera e raduna il suo popolo nella gioia*, IGP XXIV, 2, s. 542-544.

102. *Pieśń Iz 45,15-26 – niech wszystkie narody nawrócą się do Boga* (Audienca generalna, 31 X), ORpol. 23(2002) nr 4, s. 38-39; toż: *Cantico: Isaia 45,15-26: Tutti i popoli si convertano al Signore*, IGP XXIV, 2, s. 633-639.

103. *Pieśń Wj 15,1-4. 8-13. 17-18 – hymn zwycięstwa po przejściu Morza Czerwonego* (Audienca generalna, 21 XI), ORpol. 23(2002) nr 4, s. 41-42; toż: *Cantico: Esodo*

15,1-4a. 8-13. 17-18: *Inno di vittoria per il passaggio del Mare Rosso*, IGP XXIV, 2, s. 770-777.

104. *Psalm 117 – zachęta do wielbienia Boga za Jego miłość* (Audiencja generalna, 28 XI), ORpol. 23(2002) nr 4, s. 42-43; toż: *Salmo 116: Invito a lodare Dio per il suo amore*, IGP XXIV, 2, s. 970-976.

105. *Psalm 118 – pieśń radości i zwycięstwa* (Audiencja generalna, 5 XII), ORpol. 23(2002) nr 4, s. 43-44; toż: *Salmo 117: Canto di gioia e di vittoria*, IGP XXIV, 2, s. 1016-1019.

106. *Pieśń Dn 3,52-57 – niech wszelkie stworzenie wielbi Pana* (Audiencja generalna, 12 XII), ORpol. 23(2002) nr 4, s. 45; toż: *Cantico: Daniele 3,52-57: Ogni creatura lodi il Signore*, IGP XXIV, 2, s. 1105-1111.

2002

107. *Psalm 150 – chwalcie Pana!* (Audiencja generalna, 9 I), ORpol. 23(2002) nr 5, s. 53-54; toż: *Salmo 150: Ogni vivente dia lode al Signore*, IGP XXV, 1, s. 26-31.

108. *Pieśń Syr 36,1-5. 10-13 – modlitwa za Jerozolimę* (Audiencja generalna, 23 I), ORpol. 23(2002) nr 5, s. 55-56; toż: *Cantico: Siracide 36,1-5. 10-13: Preghiera per il Popolo santo di Dio*, IGP XXV, 1, s. 83-89.

109. *Psalm 19 – hymn na cześć Boga Stwórcy* (Audiencja generalna, 30 I), ORpol. 23(2002) nr 6, s. 32-33; toż: *Salmo 18A: Inno al Dio creatore*, IGP XXV, 1, s. 137-143.

110. *Pieśń 1 Sm 2,1-10 – Bóg nadzieją i radością pokornych* (Audiencja generalna, 20 III), ORpol. 23(2002) nr 6, s. 38-39; toż: *Cantico: 1 Samuele 2,1-10: La gioia e la speranza degli umili è in Dio*, IGP XXV, 1, s. 400-406.

111. *Pieśń Iz 12,1-6 – radość wyzwolonego ludu* (Audiencja generalna, 17 IV), ORpol. 23(2002) nr 7-8, s. 47-48; toż: *Cantico: Isaia 12,1-6: Esultanza del popolo redento*, IGP XXV, 1, s. 567-573.

112. *Pieśń Ha 3,2-4. 13. 15-19 – Bóg przychodzi na sąd* (Audiencja generalna, 15 V), ORpol. 23(2002) nr 10-11, s. 41-42; toż: *Cantico: Abacuc 3,2-4. 13a. 15-19: Dio appare per il giudizio*, IGP XXV, 1, s. 738-745.

113. *Psalm 147 – Jeruzalem wielbi Boga* (Audiencja generalna, 5 VI), ORpol. 23(2002) nr 10-11, s. 42-43; toż: *Salmo 147: La Gerusalemme riedificata*, IGP XXV, 1, s. 967-974.

114. *Psalm 92 – doskonałość Boża* (Audiencja generalna, 12 VI), ORpol. 23(2002) nr 10-11, s. 43-44; toż: *Salmo 91: Lode al Signore creatore*, IGP XXV, 1, s. 997-1003.

115. *Pieśń Pwt 32,1-12 – dobrodziejstwa Boże dla wybranego narodu* (Audiencja generalna, 19 VI), ORpol. 23(2002) nr 10-11, s. 44-45; toż: *Cantico: Deuteronomio 32, 1-2: I benefici di Dio in favore del popolo*, IGP XXV, 1, s. 1022-1029.

116. *Pieśń Dn 3,57-88. 56 – całe stworzenie wielbi Boga* (Audiencja generalna, 10 VII), ORpol. 23(2002) nr 10-11, s. 47-48; toż: *Cantico: Daniele 3,57-88. 56: Ogni creatura lodi il Signore*, IGP XXV, 2, s. 45-51.

117. *Psalm 148 – hymn na cześć Stwórcy* (Audiencja generalna, 17 VII), ORpol. 23(2002) nr 10-11, s. 49; toż: *Salmo 148: Glorificazione di Dio Signore e Creatore*, IGP XXV, 2, s. 68-74.

118. *Pieśń Iz 2,2-5 – świątynia Pańska światłością narodów* (Audienca generalna, 4 IX), ORpol. 23(2002) nr 12, s. 31-32; toż: *Cantico: Isaia 2, 2-5: La nuova città di Dio, centro dell'umanità intera*, IGP XXV, 2, s. 257-262.

119. *Psalm 96 – śpiewajcie Panu pieśń nową* (Audienca generalna, 18 IX), ORpol. 23(2002) nr 12, s. 32-33; toż: *Salmo 95: Dio, re e giudice dell'universo*, IGP XXV, 2, s. 335-341.

120. *Pieśń Iz 26,1-4. 7-9. 12 – hymn po zwycięstwie nad wrogami* (Audienca generalna, 2 X), ORpol. 24(2003) nr 1, s. 45; toż: *Cantico: Isaia 26,1-4. 7-9, 12: Inno dopo la vittoria*, IGP XXV, 2, s. 401-407.

121. *Pieśń Iz 33,13-16 – Bóg sędzia sprawiedliwy* (Audienca generalna, 30 X), ORpol. 24(2003) nr 1, s. 48-49; toż: *Cantico: Isaia 33,13-16: Dio giudicherà con giustizia*, IGP XXV, 2, s. 644-650.

122. *Pieśń Iz 40,10-17 – dobroć i wielkość Boga* (Audienca generalna, 20 XI), ORpol. 24(2003) nr 3, s. 31-32; toż: *Cantico: Isaia 40,10-17: Il buon pastore: Dio l'Altissimo e il Sapientissimo*, IGP XXV, 2, s. 741-746.

123. *Pieśń Jr14,17-21 – skarga udrczonego ludu* (Audienca generalna, 11 XII), ORpol. 24(2003) nr 3, s. 34-35; toż: *Cantico: Geremia 14,17-21: Lamento del popolo in tempo di fame e di guerra*, IGP XXV, 2, s. 865-871.

2003

124. *Psalm 118 – święteczny hymn dziękczynny* (Audienca generalna, 12 II), ORpol. 24(2003) nr 5, s. 46-47; toż: *Salmo 117: Canto di gioia e di vittoria*, IGP XXVI, 1, s. 193-198.

125. *Pieśń Dn 3,52-57 – hymn uwielbienia* (Audienca generalna, 19 II), ORpol. 24(2003) nr 5, s. 47-48; toż: *Cantico: Daniele 3,52-57: Ogni creatura lodi il Signore*, IGP XXVI, 1, s. 232-238.

126. *Pieśń Iz 42,0-16 – chwała zwycięskiego Boga* (Audienca generalna, 2 IV), ORpol. 24(2003) nr 6, s. 41-42; toż: *Cantico: Isaia 42,10-16: Inno al Signore vittorioso e salvatore*, IGP XXVI, 1, s. 411-416.

127. *Pieśń Dn 3,26-27. 29. 34-41 – modlitwa Azariasza w piecu ognistym* (Audienca generalna, 14 V), ORpol. 24(2003) nr 10, s. 48-49; toż: *Cantico: Daniele 3,26-27. 29. 34-41: Preghiera di Azaria nella fornace*, IGP XXVI, 1, s. 721-728.

128. *Pieśń Iz 61,10; 62, 5 – radość Nowego Jeruzalem* (Audienca generalna, 18 VI), ORpol. 24(2003) nr 11-12, s. 28-29; toż: *Cantico: Isaia 61,10-62, 5: Giubilo del profeta per la nuova Gerusalemme*, IGP XXVI, 1, s. 957-963.

129. *Pieśń Iz 66,10-44a – pociecha i radość Jerozolimy* (Audienca generalna, 16 VII), ORpol. 24(2003) nr 11-12, s. 33; toż: *Cantico: Isaia 66,10-14a: Nella città di Dio consolazione e gioia*, IGP XXVI, 2, s. 56-62.

130. *Pieśń Tb 13,10-13. 15. 16c-17a – dziękczynienie za wyzwolenie narodu* (Audienca generalna, 13 VIII), ORpol. 25(2004) nr 3, s. 3-31; toż: *Cantico: Tobia 13,10-13, 15. 16c-17*, IGP XXVI, 2, s. 125-130.

131. *Pieśń Ez 36,24-28 – Bóg swój lud odnowi* (Audienca generalna, 10 IX), ORpol. 25(2004) nr 3, s. 35-36; toż: *Cantico: Ezechiele 36,24-28: Dio rinnoverà il suo popolo*, IGP XXVI, 2, s. 222-228.

132. *Attingere al patrimonio di valori umani e cristiani del passato dell'Europa per costruire un futuro ricco di speranza e di pace* [Czerpać z dziedzictwa wartości ludzkich i chrześcijańskich przeszłości Europy, aby budować przyszłość pełną nadziei i pokoju] (Słowa wdzięczności na zakończenie koncertu z okazji 25-lecia pontyfikatu w auli Pawła VI, 17 X), IGP XXVI, 2, s. 610-611.

133. *Pieśń Flp 2,6-11 – Chrystus Sługa Boży* (Audienca generalna, 19 XI), ORpol. 25(2004) nr 3, s. 42-43; toż: *Cantico: Filippesi 2, 6-11: Cristo, servo di Dio*, IGP XXVI, 2, s. 761-766.

134. *La giovane martire Cecilia invita a „camminare vigilanti verso l'incontro con Cristo, allietando il pellegrinaggio terreno con la festosità del canto e della musica”* [Młoda męczennica Cecylia zachęca, by czujnie podążać na spotkanie z Chrystusem, łagodząc trud ziemskiej pielgrzymki radością pieśni i muzyki] (Słowa podziękowania na zakończenie koncertu zorganizowanego przez Associazione Italiana Santa Cecilia z okazji setnej rocznicy Motu proprio *Tra le sollecitudini* św. Piusa X, 22 XI), IGP XXVI, 2, s. 782-783.

135. *„Mosso dal vivo desiderio”* [Poruszony żywym pragnieniem] (List z okazji setnej rocznicy Motu proprio o muzyce sakralnej *Tra le sollecitudini* św. Piusa X, 22 XI), IGP XXVI, 2, s. 784-794.

136. List apostolski z okazji 40. rocznicy ogłoszenia Konstytucji o liturgii świętej *Sacrosanctum Concilium* (4 XII), ORpol 25(2004) nr 4, s. 4-7; toż: *Lettera apostolica Lo Spirito nel XL anniversario della Costituzione Sacrosanctum Concilium sulla Sacra Liturgia*, IGP XXVI, 2, s. 871-880.

137. *Pieśń Ap 19,1-7 – gody baranka* (Audienca generalna, 10 XII), ORpol. 25(2004) nr 3, s. 46-47; toż: *Cantico: Apocalisse 19,1-7: Le nozze dell'Angello*, IGP XXVI, 2, s. 940-945.

138. *Il Natale occasione „per sperimentare la vicinanza e l'amore di Dio”* [Boże Narodzenie okazją do doświadczenia bliskości i miłości Boga] (Przemówienie do artystów biorących udział w koncercie na Boże Narodzenie w Watykanie, 12 XII), IGP XXVI, 2, s. 950.

2004

139. *Pieśń 1 P 2,21-24 – dobrowolna męka Chrystusa, sługi Bożego* (Audienca generalna, 14 I), ORpol. 25(2004) nr 4, s. 39-40; toż: *Cantico: 1 Pietro 2,21-24: La passione volontaria di Cristo, Servo di Dio*, IGP XXVII, 1, s. 56-61.

140. *Odkryć na nowo prawdę, dobro i piękno małżeństwa* (Przemówienie do członków Trybunału Roty Rzymskiej, 29 I), ORpol. 25(2004) nr 4, s. 34-36; toż: *L'istituto matrimoniale rimane una realtà personale indissolubile, vincolo di giustizia e di amore, elevato alla dignità di sacramento cristiano*, IGP XXVII, 1, s. 118-122.

141. *Pieśń Ef 1,3-10 – Bóg Zbawca* (Audienca generalna, 18 II), ORpol. 25(2004) nr 4, s. 42-43; toż: *Cantico: Efesiani 1,3-10: Dio salvatore*, IGP XXVII, 1, s. 212-217.

142. *Pieśń Ap 4,11; 5,9. 10. 12 – hymn odkupionych* (Audienca generalna, 31 III), ORpol. 25(2004) nr 6, s.32-33; toż: *Cantico: Apocalisse 4,11; 5,9. 10. 12: Inno dei Salvati*, IGP XXVII, 1, s. 396-401.

143. *Pieśń Kol 1,11c-20 – Chrystus początkiem całego stworzenia i zmartwychwstania* (Audienca generalna, 5 V), ORpol. 25(2004) nr 7-8, s. 47-48; toż: *Cantico: Colossei*

1,3. 12-20: *Cristo fu generato prima di ogni creatura, è il primogenito di coloro che risuscitano dai morti*, IGP XXVII, 1, s. 554-560.

144. *Pieśń Ap 11,17-18; 12,10b-12b – sąd Boży* (Audiencja generalna, 26 V), ORpol. 25(2004) nr 7-8, s. 50-51; toż: *Cantico: Apocalisse 11,17-18; 12,10b-12a: Il giudizio di Dio*, IGP XXVII, 1, s. 668-674.

145. *Pieśń Ap 15,3-4 – hymn uwielbienia* (Audiencja generalna, 23 VI), ORpol. 25(2004) nr 9, s. 22; toż: *Cantico: Apocalisse 15,3-4: Inno di adorazione e di lode*, IGP XXVII, 1, s. 827-833.

146. *Pieśń Flp 2,6-11 – Chrystus Sługa Boży* (Audiencja generalna, 4 VIII), ORpol. 26(2005) nr 1, s. 40-41; toż: *Cantico: Filippesi 2,6-11: Cristo Servo di Dio*, IGP XXVII, 2, s. 81-86.

147. *Pieśń Ap 19,1c-2a. 5b. 7 – gody Baranka* (Audiencja generalna, 15 IX), ORpol. 26(2005) nr 1, s. 43; toż: *Cantico: Apocalisse 19,1-7: Le nozze dell'Angello*, IGP XXVII, 2, s. 253-258.

148. *Psalm 45,2-10 – zaślubiny króla [1]* (Audiencja generalna, 29 IX), ORpol. 26(2005) nr 1, s. 45; toż: *Salmo 44,2-10: Le nozze del Re*, IGP XXVII, 2, s. 312-317.

149. *Pieśń Ef 1,3-10 – Bóg Zbawca* (Audiencja generalna, 13 X), ORpol. 26(2005) nr 1, s. 47; toż: *Cantico: Efesini 1,3-10: Dio Salvatore*, IGP XXVII, 2, s. 407-412.

150. *Pieśń Ap 4,11; 5,9. 10. 12 – hymn odkupionych* (Audiencja generalna, 3 XI), ORpol. 26(2005) nr 3, s. 35-36; toż: *Cantico: Apocalisse 4,11;5. 9. 10. 12: Inno dei salvati*, IGP XXVII, 2, s. 494-499.

151. *Boże piękno w dziełach człowieka* (Przemówienie do uczestników sesji Akademii Papieskich, 9 XI), ORpol. 26(2005) nr 2, s. 42-43; toż: *Un nuovo umanesimo cristiano capace di additare l'autentica bellezza come itinerario di dialogo e di pace tra i popoli*, IGP XXVII, 2, s. 527-529.

152. *Pieśń Kol 1,11c-20 – Chrystus początkiem całego stworzenia i zmartwychwstania* (Audiencja generalna, 24 XI), ORpol. 26(2005) nr 3, s. 38-39; toż: *Cantico: Colossei 1,3. 12-20: Cristo fu generato prima di ogni creatura, è il primogenito di coloro che risuscitano dai morti*, IGP XXVII, 2, s. 598-603.

2005

153. *Pieśń Ap 11,17-18; 12,10b-12b – sąd Boży* (Audiencja generalna, 12 I), ORpol. 26(2005) nr 3, s. 42; toż: *Cantico dell'Apocalisse 11,17-18; 12,10b-12a: Il giudizio di Dio*, IGP XXVIII, 1, s. 38-42.

154. *La Vergine Madre di Dio, Donna eucaristica, vi aiuti ad incontrare suo Figlio nella liturgia di questa Settimana Santa e nel sacramento della Penitenza* [Przesłanie do uczestników międzynarodowego spotkania „UNIV 2005” na temat „Wspierać kulturę: język muzyki, 19 III], IGP XXVIII, 1, s. 233-234.

BENEDYKT XVI

2005

1. *Pieśń Ap 15,3-4 – hymn uwielbienia* (Audiencja generalna, 11 V), ORpol. 26(2005) nr 7-8, s. 26-27; toż: *Cantico dell'Apocalisse 15,3-4: Inno di adorazione e di lode*, IB I, s. 69-74.

2. *Pieśń Flp 2,6-11 – Chrystus Sługa Boży* (Audiencja generalna, 1 VI), ORpol. 26(2005) nr 10, s. 42-43; toż: *Cantico: Filippesi 2,6-11: Cristo servo di Dio*, IB I, s. 186-192.

3. *Pieśń Ef 1,3-10 – Bóg Zbawca* (Audiencja generalna, 6 VII), ORpol. 26(2005) nr 10, s. 46-47; toż: *Cantico: Efesini 1,3-10: Dio Salvatore*, IB I, s. 322-327.

4. *Pieśń Kol 1,11c-20 – Chrystus początkiem całego stworzenia i zmartwychwstania* (Audiencja generalna, 7 IX), ORpol. 27(2006) nr 1, s. 50-51; toż: *Cantico: Colossei 1,3.12-20: Cristo fu generato prima di ogni creatura, è il primogenito di coloro che risuscitano dai morti*, IB I, s. 523-528.

5. „*La musica ci faccia sentire la grandezza e la bellezza di Dio*” [Muzyka pozwala odczuć wielkość i piękno Boga] (Przemówienie na zakończenie koncertu ku czci Papieża w Auli Pawła VI, 20 X), IB I, s. 692-693.

6. „*Continue ad essere messaggeri del bello, della fede e di Dio in questo mondo. Così anticipate in qualche modo l'eternità*” [Nie przestawajcie być posłańcami piękna, wiary i Boga w tym świecie. Tak w pewien sposób antycypujecie wieczność] (Podziękowanie na zakończenie koncertu „Regensburger Domspatzen” w Kaplicy Sykstyńskiej, 22 X), IB I, s. 694-695.

7. *Pieśń Flp 2,6-11 – Chrystus Sługa Boży* (Audiencja generalna, 26 X), ORpol. 27(2006) nr 3, s. 37-38; toż: *Cantico: Filippesi 2,6-11: Cristo, servo di Dio*, IB I, s. 711-716.

8. *Pieśń Ef 1,3-10 – Bóg Zbawca* (Audiencja generalna, 23 XI), ORpol. 27(2006) nr 4, s. 34-35; toż: *Cantico: Efesini 1,3-10: Dio Salvatore*, IB I, s. 835-840.

9. „*Nel canto noi possiamo sentire la presenza della liturgia celeste, un po' della bellezza nella quale il Signore ci vuole comunicare la sua gioia*” [W śpiewie możemy odczuć obecność liturgii niebiańskiej, zadatek piękna, w którym Pan pragnie przekazywać nam swoją radość] (Przemówienie do śpiewaków Papieskiej Kapeli Muzycznej „Sykstyna”, 20 XII), IB I, s. 1012-1013.

2006

10. *Pieśń Kol 1,3. 12-20 – Chrystus początkiem całego stworzenia i zmartwychwstania* (Audiencja generalna, 4 I), ORpol. 27(2006) nr 4, s. 39-40; toż: *Cantico: Colossei 1,3. 12-20: Cristo fu generato prima di ogni creatura, è il primogenito di coloro che risuscitano dai morti*, IB II, 1, s. 10-15.

11. „*La vocazione di Roma ad essere faro di civiltà e di spiritualità per il mondo intero*” [Powołaniem Rzymu jest niesienie światła cywilizacji i duchowości całemu światu] (Koncert zorganizowany przez władze miasta Rzymu w dzień „Urodzin Rzymu” i w pierwszą rocznicę rozpoczęcia pontyfikatu, 21 IV), IB II, 1, s. 479-481.

12. *Muzyka może nas prowadzić do modlitwy* (Przemówienie na zakończenie koncertu Kwartetu Filharmoników Berlińskich, 18 XI), ORpol 28(2007) nr 3, s. 21; toż: „*La storia del mondo è una meravigliosa sinfonia che Dio ha composto e la cui esecuzione Egli stesso dirige*”, IB II, 2, s. 641-643.

13. *Il linguaggio della storia dell'arte e della musica accompagna la nostra lode al Re dell'Universo* [Język historii sztuki i muzyki towarzyszy naszemu wychwalaniu Króla Wszechświata] (List do kardynała Andrei Cordero Lanza di Montezemolo, archiprezbitera Bazyliki św. Pawła za Murami, 25 XI), IB II, 2, s. 683-684.

2007

14. *Muzyka zawsze była dla mnie pokrzepieniem i radością* (Przemówienie na zakończenie koncertu w Auli Pawła VI, 16 IV), ORpol. 28(2007) nr 6, s. 26; toż: „*La musica: una compagna di viaggio che mi ha sempre offerto conforto e gioia*”, IB III, 1, s. 680-681.

15. „*Un oratorio che fa rivivere i sentimenti di stupore e di gaudio provati dai primi testimoni oculari della Risurrezione di Cristo*” [Oratorium, które ożywia uczucia zdumienia i radości doświadczanej przez pierwszych naocznych świadków zmartwychwstania Chrystusa] (Podziękowanie na zakończenie koncertu „Resurrexi”, zorganizowanego przez Konferencję Episkopatu Włoch, 23 V), IB III, 1, s. 909-911.

16. *Cantare in coro è un'educazione alla vita e alla pace* [Śpiewanie w chórze jest wychowaniem do życia i do pokoju] (Słowa podziękowania na zakończenie koncertu chórów z terenów górskich zorganizowanego przez diecezję Belluno-Fetere w Castello di Mirabello, 20 VII), IB III, 2, s. 48-49.

17. „*Le vostre esecuzioni possano anche in futuro essere per molti una rivelazione!*” [Wasze wykonania także w przyszłości mogą dla wielu być objawieniem!] (Do uczestników koncertu zorganizowanego z okazji tysiąclecia Archidiecezji Bamberg, 4 IX), IB III, 2, s. 208-209.

18. „*Offrire il proprio contributo per un «aggiornamento», adatto ai nostri tempi, delle preziose tradizioni di cui è ricca la musica sacra*” [Ofiarować własny wkład w „uwspółcześnienie” cennej tradycji, w którą obfituje muzyka sakralna] (Wizyta w Papieskim Instytucie Muzyki Sakralnej, 13 X), IB III, 2, s. 450-452.

19. *Muzyka, którą zrodziła cisza* (Przemówienie po koncercie, 27 X), ORpol. 28(2007) nr 12, s. 21-22; toż: *La vera gioia è radicata nella libertà che solo Dio può donare*, IB III, 2, s. 512-514.

2008

20. *L'Italia è messaggera universale dei valori dell'arte* [Włochy są posłane, aby upowszechniać wartości artystyczne] (Podziękowanie za koncert ofiarowany przez Prezydenta Włoch Giorgia Napolitano w trzecią rocznicę rozpoczęcia pontyfikatu, 24 IV), IB IV, 1, s. 680-682.

21. „*Accolgo idealmente in Vaticano l'intero popolo cinese*” [W myślach goszczę w Watykanie cały lud chiński] (Słowo pozdrowienia po koncercie orkiestry filharmonii i chóru opery w Szanghaju, 7 V), IB IV, 1, s. 735-739.

22. „*Magnificat*” jest najgłębszą interpretacją dziejów (Przemówienie podczas nabożeństwa na zakończenie miesiąca maryjnego, 31 V), ORpol. 29(2008) nr 7-8, s. 16-17; toż: *Il Magnificat è la più vera interpretazione della storia*, IB IV, 1, s. 931-933.

23. *Życie jest poszukiwaniem prawdy, dobra i piękna* (Przemówienie na powitanie młodzieży na nabrzeżu Barangaroo, 17 VII), ORpol. 29(2008) nr 9, s. 13-16; toż: *La speranza del Vangelo in un mondo avido e diviso*, IB IV, 2, s. 44-52.

24. *Un felice accostamento tra poesia e musica* [Szczęśliwe połączenie poezji i muzyki] (Podziękowanie na zakończenie koncertu, Castel Gandolfo, 24 VIII), IB IV, 2, s. 191-193.

25. *Mistycyzm muzyki Brucknera* (Przemówienie po koncercie orkiestry Wiener Philharmoniker, Bazylika św. Pawła za Murami, 13 X), ORpol. 29(2008) nr 12, s. 45-46; toż: *La Chiesa nasce dall'unità dei diversi carismi*, IB IV, 2, s. 486-487.

26. *Prawdziwe piękno jest drogą chrześcijańskiego humanizmu* (Przesłanie z okazji XIII Sesji Publicznej Akademii Papieskich, 24 XI), ORpol. 30(2009) nr 2, s. 22-23; toż: *La vera bellezza è la strada dell'umanesimo cristiano*, IB IV, 2, s. 708-711.

27. *Bez fundamentu etycznego prawom człowieka brak oparcia* (Przemówienie po koncercie z okazji 60-lecia Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, 10 XII), ORpol. 30(2009) nr 2, s. 18-19; toż: *Senza una solida base etica i diritti umani rimangono fragili*, IB IV, 2, s. 813-815.

2009

28. *Muzyka sakralna pozwala nam otrzeć się o majestat i piękno Boga* (Przemówienie po koncercie z okazji 85. urodzin ks. Georga Ratzingera, 17 I), ORpol. 30(2009) nr 3, s. 11-12; toż: *La musica sacra aiuta a sfiorare la bellezza di Dio*, IB V, 1, s. 82-85.

29. *Życie ma wielką wartość, nawet kiedy jego piękno przysłania tajemnica cierpienia* (Orędzie na XVII Światowy Dzień Chorego, 2 II), ORpol. 30(2009) nr 3, s. 7-8; toż: „*La vita umana è bella anche se avvolta dal mistero della sofferenza*”, IB V, 1, s. 184-187.

30. *Świętość jaśnieje w Kościele szczególnym pięknem* (Homilia podczas Mszy św. kanonizacyjnej, 26 IV), ORpol. 30(2009) nr 7-8, s. 57-58; toż: *Nel Vangelo le basi per una società giusta e solidale*, IB V, 1, s. 664-669.

31. *Św. Bonawentura był poszukiwaczem Boga i piewcą stworzenia* (Przemówienie podczas spotkania z mieszkańcami Bagnoregio, 6 IX), ORpol. 30(2009) nr 11-12, s. 30-31; toż: *Cercatore di Dio e cantore del creato*, IB V, 2, s. 181-185.

32. *Dar świętości jaśnieje dziś w Kościele szczególnym pięknem* (Homilia podczas Mszy św. kanonizacyjnej, 11 X), ORpol. 31(2010) nr 1, s. 16-18; toż: *L'eroismo dei santi per un salto di qualità*, IB V, 2, s. 365-370.

2010

33. *Twórcie piękno, ale przede wszystkim niech w waszym życiu będzie miejsce dla piękna* (Przemówienie do przedstawicieli świata kultury, Lizbona, 12 V), ORpol. 31(2010) nr 7, s. 12-13; toż: *È l'ora di indicare nuovi mondi al mondo*, IB VI, 1, s. 678-681.

34. *Wschód i Zachód, tradycja i nowoczesność spotykają się w muzyce* (Przemówienie po koncercie zorganizowanym z inicjatywy Patriarchy Moskwy i Wszechrusi Cyryla, 20 V), ORpol. 31(2010) nr 7, s. 41-43; toż: *L'Europa a pieni polmoni*, IB VI, 1, s. 746-749.

35. *Nie ma nic piękniejszego niż poznanie Chrystusa i dzielenie się z innymi przyjaciółmi z Nim* (Przemówienie podczas spotkania z uczestnikami zgromadzenia Papieskich dzieł Misyjnych, 21 V), ORpol. 31(2010) nr 7, s. 44-45; toż: „*La missione di annunziare il Vangelo vuol dire esprimere un giudizio critico sulle attuali trasformazioni culturali*”, IB VI, 1, s. 752-755.

36. *Św. Hildegarda z Bingen (I)* (Audienca generalna, 1 IX), ORpol. 31(2010) nr 10, s. 42-43; toż: *Il ruolo delle donne nella storia della Chiesa: „Santa Ildegarda di Bingen (I)”*, IB VI, 2, s. 136-142.

37. *Św. Hildegarda z Bingen (II)* (Audienca generalna, 8 IX), ORpol. 31(2010) nr 10, s. 43-44; toż: *Il ruolo delle donne nella storia della Chiesa: „Santa Ildegarda di Bingen (2)”*, IB VI, 2, s. 155-162.

38. *Życie świętych stało się pieśnią chwały Bożej* (Homilia podczas Mszy św. kanonizacyjnej, 17 X), ORpol. 31(2010) nr 11, s. 10-12; toż: *Una festa della santità*, IB VI, 2, s. 622-626.

39. *Kościół ma być wizerunkiem Bożego piękna* (Homilia podczas Mszy św., 7 XI), ORpol. 32(2011) nr 1, s. 34-36; toż: *Misure economiche e sociali a sostegno della donna, della famiglia, della vita*, IB VI, 2, s. 794-799.

40. *Świątynia hymnem ku czci Boga, wyrzeźbionym w kamieniu* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 7 XI), ORpol. 32(2011) nr 1, s. 36-37; toż: *I poveri devono sempre trovare accoglienza nella Chiesa*, IB VI, 2, s. 800-801.

41. *Niech praca uczonych i artystów odzwierciedla wielkość oraz piękno naszej chrześcijańskiej nadziei* (Przesłanie z okazji XV sesji publicznej Akademii Papieskich, 15 XII), ORpol. 32(2011) nr 2, s. 33-34; toż: *Sulla „via pulchritudinis”*, IB VI, 2, s. 1010-1013.

2011

42. *Odkrywamy piękno życia chrześcijańskiego* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 9 I), ORpol. 32(2011) nr 3, s. 41-42; toż: *Chi è Gesù?*, VII, 1, s. 33-37.

43. *Błask boskiej chwały Jezusa* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 20 III), ORpol. 32(2011) nr 5, s. 39-40; toż: *Una luce più intensa del sole*, IB VII, 1, s. 352-356.

44. *Muzyka, która zrodziła się z wiary w Boga* (Przemówienie po koncercie, 5 V), ORpol. 32(2011) nr 7, s. 21-22; toż: *La vicinanza del popolo italiano al Vescovo di Roma*, IB VII, 1, s. 575-577.

45. *W Psalmach Słowo Boże staje się słowem modlitwy* (Audienca generalna, 22 VI), ORpol. 32(2011) nr 8-9, s. 45-47; toż: *Il linguaggio dell'incontro con Dio*, IB VII, 1, s. 887-898.

46. *Sztuka i kultura umacniają naszą więź z Panem* (Castel Gandolfo, 31 VIII), ORpol. 32(2011) nr 10-11, s. 45-46.

47. *Świętość nie zna granic i przemienia świat* (Homilia podczas Mszy św., 24 IX), ORpol. 32(2011) nr 12, s. 26-28.

2012

48. „*O bracia, nie w te tony...!*” (Przemówienie po koncercie w teatrze La Scala, 1 VI), ORpol. 33(2012) nr 7-8, s. 12-13; toż: *In cerca del Dio vicino*, IB VIII, 1, s. 669-671.

49. *Symfonia pokoju między narodami* (Przemówienie po koncercie West-Eastern Divan Orchestra, 11 VII), ORpol. 33(2012) nr 9-10, s. 25-26; toż: *Sinfonia di pace*, IB VIII, 2, s. 16-17.

50. *Gdy sztuka pomaga potrzebującym* (Przemówienie po koncercie, 11 VIII), ORpol. 33(2012) nr 9-10, s. 30-31; toż: *Quando l'arte diventa sostegno ai bisognosi*, IB VIII, 2, s. 78-79.

51. *Świętość wprowadza odwieczne „dziś” Boga w „dziś” człowieka naszej epoki* (Przemówienie Ojca Świętego do biskupów, którzy uczestniczyli w Soborze Watykańskim II, 12 X), ORpol. 33(2012) nr 11, s. 11-12; toż: *Con i nostri contemporanei*, IB VIII, 2, s. 421-422.

52. *Droga piękna kieruje umysł i serce ku Bogu* (Przemówienie po projekcji filmu „Sztuka i wiara – «Via pulchritudinis»”, 25 X), ORpol. 33(2012) nr 12, s. 27-28; toż: *Quel linguaggio universale capace di elevare fino a Dio*, IB VIII, 2, s. 496-498.

53. *Świadkowie piękna wiary* (Przesłanie do uczestników XVII sesji publicznej Akademii Papieskich, 21 XI), ORpol. 34(2013) nr 1, s. 30-32; toż: *L'artista, come la Chiesa, testimone della bellezza della fede*, IB VIII, 2, s. 628-632.

FRANCISZEK

2013

1. „*Magnificat*” kantykiem nadziei pokornych (Homilia podczas Mszy św. w uroczystość Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, 15 VIII), ORpol. 34(2013) nr 10, s. 44-45; toż: *Lotta, Risurrezione, speranza*, IF I, 2, s. 175-177.

2. *Boża orkiestra* (Audiencja generalna, 9 X), ORpol. 34(2013) nr 12, s. 34-35; toż: *La Chiesa è la casa dell'armonia*, IF I, 2, s. 348-354.

3. *Świętość nie jest przywilejem nielicznych* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 1 XI), ORpol. 35(2014) nr 1, s. 50-51; toż: *Alla recita dell'Angelus*, IF I, 2, s. 466-468.

2014

4. *Potrzebujemy prawdy, dobroci i piękna* (Przemówienie podczas spotkania z członkami stowarzyszenia „Corallo”, 22 III), ORpol. 35(2014) nr 3-4, s. 35-36; toż: *Fuggere dalla tentazione di clericalizzare i laici, nella Chiesa ognuno è importante*, IF II, 1, s. 306-308.

5. *Małe kroki do świętości* (Audiencja generalna, 19 XI), ORpol. 35(2014) nr 12, s. 47-48 ; toż : *Ci si fa Santi dovunque nelle cose di ogni giorno*, IF II, 2, s. 554-561.

6. *Bogactwo, różnorodność i odmienność nigdy nie powinny być przyczyną konfliktów* (Homilia podczas Mszy św. w Stambule, 29 XI), ORpol. 35(2014) nr 12, s. 25-26; toż: *Lo Spirito supera le diversioni e fa l'umanità*, IF II, 2, s. 684-686.

2015

7. *Hymn do matek* (Audiencja generalna, 7 I), ORpol. 36(2015) nr 2, s. 52-53.

8. *Kobieta jest arcydziełem stworzenia* (Audiencja generalna, 22 IV), ORpol. 36(2015) nr 5, s. 46-47.

9. *W hymnie „Te Deum” przemierzamy na nowo historię zbawienia* (Przemówienie podczas Nieszporów na zakończenie 2015 r.), ORpol. 37(2016) nr 1, s. 17-18.

2016

10. *Życie chrześcijańskie trzeba codziennie cierpliwie tkać jak piękny dywan* (Homilia podczas Mszy św. w ośrodku salezjańskim w Baku, 2 X), ORpol. 37(2016) nr 10, s. 23-25.

11. *Piękno chrześcijańskiej rodziny* (Przemówienie do członków Papieskiego Instytutu Studiów nad Małżeństwem i Rodziną, 27 X), ORpol. 37(2016) nr 11, s. 33-35.

12. *Święci odkryli tajemnicę prawdziwego szczęścia* (Homilia podczas Mszy św., Malmö, 1 XI), ORpol. 37(2016) nr 11, s. 13-14.

2017

13. *Święte pragnienie Boga* (Homilia podczas Mszy św. w uroczystość Objawienia Pańskiego, 6 I), ORpol. 38(2017) nr 1, s. 16-18.

14. *Ojcowie, matki lub bracia żyjący nadzieją, a nie profesjonalisci „sacrum”* (Homilia podczas Mszy św. w święto Ofiarowania Pańskiego, 2 II), ORpol. 38(2017) nr 2, s. 17-18.

15. *O jedność w różnorodności* (Homilia w uroczystość Zesłania Ducha Świętego, 4 VI), ORpol. 38(2017) nr 6-7, s. 23-24.

16. *Laboratorium humanizmu* (Przemówienie do wspólnoty akademickiej Uniwersytetu Bolońskiego, 1 X), ORpol. 38(2017) nr 10, s. 10-13.

17. *Upiękzone dusze* (Homilia podczas Mszy św. w Domu św. Marty, 20 X), ORpol. 38(2017) nr 12, s. 28-29.

18. *Różnorodność w harmonii* (Homilia podczas Mszy św. w Domu św. Marty, 9 XI), ORpol. 38(2017) nr 12, s. 39-41.

19. *Kiedy mówimy jednym głosem, przekazujemy słowo nadziei* (Przemówienie podczas spotkania z Najwyższą Radą Mnichów Buddyjskich „Sangha” w Rangunie, 29 XI), ORpol. 39(2018) nr 1, s. 25-26.

20. *Poszanowanie słusznej różnorodności* (Przemówienie podczas spotkania w Dhace z przedstawicielami władz Bangladeszu, 30 XI), ORpol. 38(2018) nr 1, s. 26-28.

2018

21. Adhortacja apostolska *Gaudete et exsultate* o powołaniu do świętości w świecie współczesnym (18 III 2018).

22. *Jeśli nie będzie rozbrzmiewała muzyka Ewangelii* (Przemówienie podczas spotkania ekumenicznego w luterańskiej katedrze, Ryga, 24 IX), ORpol. 39(2018) nr 10, s. 28-30.

23. *Spotkanie dwóch matek jest hymnem radosnego uniesienia w Panu* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 23 XII), ORpol. 40(2019) nr 1, s. 54-55.

2019

24. Posynodalna adhortacja apostolska *Christus vivit* [...] Do młodych i całego Ludu Bożego (25 III), p. 204, 218, 223, 226.